

Psyisk ohälsa och suicidprevention 2025

Information om utlysningen

Innehåll

Om utlysningen	2
Om bidraget	3
Innan du ansöker	4
Ansökan	5
Bedömning.....	6
Efter beslut	8
Stöd och hjälp.....	8

Om utlysningen

Bidragsform

- Projektbidrag

Budgetram

För utlysningen är omkring 80 miljoner kronor avsatt.

Antal ansökningar

Högst en ansökan per huvudsökande är tillåtet i denna utlysning. Som medverkande forskare kan du ingå i fler än en ansökan.

Tidsplan

Utlysningen öppnar: 19 november 2024, klockan 10:00

Utlysningen stänger: 13 februari 2025, klockan 14:00

Beslut publiceras: information kommer

Projektstart: 1 juli 2025

Bakgrund och syfte

Den här utlysningen genomförs inom ramen för Fortes tioåriga nationella forskningsprogram om psykisk hälsa finansierar och tar sin utgångspunkt i programmets fyra prioriterade områden:

1. Den psykiska ohälsans orsaker, mekanismer och utveckling.
2. Främjande, förebyggande och tidiga insatser för psykisk hälsa.
3. Välfärdssystemets organisation och struktur relaterat till psykisk hälsa.
4. Praktisknära forskning om effektiva insatser, metoder och behandlingar vid psykisk ohälsa och psykiatriska tillstånd. Inom dessa områden är kunskapsbehov om psykisk ohälsa, psykiatriska tillstånd och suicidprevention i fokus för denna utlysning.

Psykisk hälsa är ett samlingsbegrepp som omfattar samtliga aspekter och svårighetsgrader av psykiskt välbefinnande och psykisk ohälsa. Psykiatriska tillstånd är en allvarligare form av psykisk ohälsa och inrymmer en variation av psykiska sjukdomar och syndrom som har gemensamt att de uppfyller kraven för en psykiatrisk diagnos. Det kan exempelvis handla om psykosjukdomar, bipolär sjukdom, ätstörningar, självskadebeteende, depression, ångestsyndrom, personlighetssyndrom och suicidala tillstånd. Den här utlysningen syftar till att öka kunskap inom området, täppa till kunskapsluckor och stärka forskningen i frågor som rör personer som har det som svårast.

Inriktning

Ansökningar inom denna utlysning ska handla om ett eller flera av följande områden:

- **Orsaker till och mekanismer för utveckling av psykiatriska tillstånd och suicid**
Forskning om orsaker till och mekanismer för utveckling av psykiatriska tillstånd, såväl som kunskap om vilka faktorer som påverkar risker för suicid samt hur suicid kan förebyggas ingår. Forskningen kan också handla om gråzonen mellan psykiska besvär och psykiatriska tillstånd.
- **Metoder och insatser för personer med psykisk ohälsa och sjukdom**
Praktiknära forskning med fokus på insatser, behandling och utveckling av metoder vid psykisk ohälsa och sjukdom ingår. Hur evidensbaserade metoder kan omsättas i praktiken och hur insatser kan samordnas för personer med svår psykiatrisk problematik, till exempel i form av samsjuklighet efterfrågas. Ett helhetsperspektiv och kunskap om hur ojämlikhet i hälsa och vård kan minskas, hur individers delaktighet i hela vårdkedjan kan stärkas samt hur implementering och nyttiggörande kan främjas är också relevant.
- **Vård- och omsorgssystemets organisation och förutsättningar**
Forskning om vad som behövs för att förbättra organisering och förutsättningar för exempelvis barn- och ungdomspsykiatri (BUP) ingår. Hur vårdkedjan och dess organisation kan bli mer ändamålsenlig, vad gäller till exempel stegvis vård och första linjens samverkan med den specialiserade vården, och vilka förutsättningar som behövs för en ändamålsenlig kompetensförsörjning inom de psykiska vårdtjänsterna är också av vikt.

Forskningen kan omfatta alla åldersgrupper och forskningsprojektets sökande kan fokusera på ett eller flera av områdena och bör inkludera ett köns- och genusperspektiv när så är tillämpligt. Ett brukar-, patient-, närstående- samt barn- och ungdomsperspektiv är också viktigt. Vi ser gärna en tvär- och/eller flervetenskaplig ansats i ansökningarna och både ett stort behov av och goda möjligheter till samverkan i forskningen för att öka relevans och möjligheter till nyttiggörande. Samverkan i forskningsprocessen kan se olika ut, men vi uppmuntrar nära samarbete med aktörer som berörs av forskningen och som kan tillföra viktiga erfarenheter och perspektiv. Forte ser positivt på tvärssektoriell samverkan och koppling till lokala eller regionala aktörer när så är relevant. Forte uppmuntrar även internationella kopplingar, men forskningen behöver vara relevant i en svensk kontext.

Om bidraget

Projektbidrag möjliggör genomförandet av ett avgränsat forskningsprojekt som ska bidra till ökad kunskap om en identifierad frågeställning. Projektbidrag kan sökas av såväl enskilda forskare som av forskargrupper.

Projektid

Bidraget kan sökas för 3 eller 4 år.

Bidragsbelopp

Du kan ansöka om maximalt fem miljoner kronor för treåriga projekt och sex miljoner kronor för fyraåriga projekt. Observera att maxbeloppet inkluderar så kallade indirekta kostnader (OH). Ansökningar som överskrider den specificerade gränsen kommer att avslås.

Bemanning

För denna bidragsform kan du som huvudsökande bjuda in medverkande forskare till ansökan.

Behörighet*Doktorsexamen*

För att kunna söka bidrag i den här utlysningen måste du ha avlagt doktorsexamen senast det datum då utlysningen stänger.

Åtterrapporering av tidigare bidrag

Huvudsökande ska ha slutrapporterat tidigare beviljade bidrag från Forte inom utsatt tid. Detta gäller endast bidrag där tidpunkten för slutlig åiterrapporering har passerat. Vi tar hänsyn till eventuell tidigare beviljad förlängning av dispositionstiden och därmed senarelagt datum för åiterrapporering.

Innan du ansöker**Checklista**

Innan du påbörjar din ansökan, läs igenom detta dokument samt försäkra dig om att följande villkor är uppfyllda:

- Huvudsökande och eventuella medverkande forskare har skapat personliga konton i [ansökningssystemet Prisma](#)
- CV- och publikationsuppgifter för huvudsökande och eventuella medverkande forskare har lagrats på respektive persons konto
- Medelsförvaltaren för bidraget har ett organisationskonto i Prisma och har blivit godkänd som medelsförvaltare hos Forte. [Fortes kriterier för godkännande av medelsförvaltare »](#)

Internationell forskning

Ansökningar med internationella inslag ska följa Fortes riktlinjer för internationell forskning. Forte ser positivt på internationell forskningssamverkan. Fortes områden rymmer komplexa samhällsutmaningar där internationell forskningssamverkan och forskarmobilitet kan ge viktiga bidrag. Försvars- och säkerhetspolitiska aspekter ska alltid beaktas vid internationell forskningssamverkan.

Bidrag från Forte kan användas för att finansiera forskning där vissa delar bedrivs i andra länder, men forskningen ska vara initierad, ledd och i huvudsak utförd från Sverige eller

del i internationell samarbetsforskning. Forskningen ska också vara av relevans för Sverige och svenska förhållanden, vilket ska motiveras i ansökan.

[Riktlinjer för internationell forskning »](#)

Offentlighetsprincipen

Din ansökan betraktas enligt svensk lag som allmän handling när den kommit in till Forte. Det innebär att vem som helst kan begära ut och ta del av din ansökan. Information kan endast döljas om den omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Om din ansökan blir beviljad kommer den svenska och engelska sammanfattningen att publiceras i öppna projektdatabaser utan sekretessprövning.

Översättningar av utlysningens informationen

Utlsningstexter, ansökningsformulär och instruktionstexter finns översatta till engelska men vid otydligheter i översättningen har de svenska versionerna företräde.

Ansökan

Alla ansökningar skickas in via [ansöknings- och granskningssystemet Prisma](#). Tänk på att det tar tid att färdigställa en ansökan. Börja därför ansökan i god tid. Du kan börja fylla i uppgifter, spara och fortsätta vid ett senare tillfälle.

Vad ska ansökan innehålla?

För information om innehållet i din ansökan, se dokumentet "Instruktioner till ansökningsformuläret" på utlysningens webbsida.

Ansökansformuläret omfattar både obligatorisk och icke-obligatorisk information. Ansökan kan inte skickas in om obligatorisk information saknas. Säkerställ att även den icke-obligatoriska informationen som du vill inkludera finns med i ansökan vid registrering.

Språk

Ansökningar i den här utlysningen kan skrivas på svenska eller engelska.

Olika deltagare i projektet

Du som skapar ansökan i Prisma är huvudsökande och den tilltänkta projektledaren för forskningen. Projektledaren behöver vara anställd av medelsförvaltaren vid projektstart. Anställningen ska minst motsvara den tid du avsätter för projektet (aktivitetsgrad).

Om utlysningen tillåter kan även medverkande forskare bjudas in till ansökan. Medverkande forskare är andra forskare som är avgörande för genomförandet av projektet. Både huvudsökande och medverkande forskare måste inneha en doktorsexamen och ett personligt konto i Prisma. Det är också möjligt att inkludera andra, så kallade "övriga deltagare" i projektet. Dessa personer behöver inte vara

forskare. Det innebär att de inte behöver inneha doktorsexamen eller egna konton i Prisma.

[Krav för olika typer av deltagare »](#)

Medverkande administratörer

Du som är huvudsökande kan bjuda in en medverkande administratör till ansökan för att hjälpa till med att fylla i ansökningsformuläret. Administratören är inte en del av projektet men har tillgång till utkastet för ansökan. En medverkande administratör kan inte själv slutregistrera en ansökan och har heller inte tillgång till ansökan när den har slutregistrerats i Prisma.

Bedömning

Kontroll av ansökan

Forté kontrollerar att ansökan uppfyller de villkor som ställs i utlysningen. Om ansökan inte uppfyller villkoren kommer den att avslås eller avvisas. Följande villkor kommer att kontrolleras i denna utlysning:

- Att huvudsökanden har en utfärdad doktorsexamen
- Att huvudsökanden har slutrapporterat tidigare beviljade bidrag från Forté inom utsatt tid
- Att ansökans innehåll inte uppenbart faller utanför utlysningens inriktning (kontrolleras i samråd med beredningsgruppens ordförande)
- Att ansökans budget ligger inom ramarna för tillåtna bidragsbelopp inom utlysningen
- Att ansökan har signerats av medelsförvaltaren inom sju kalenderdagar efter att utlysningen stängts

Granskning

Alla ansökningar som uppfyller villkoren för utlysningen lämnas över till Fortes beredningsgrupper för granskning. Utifrån deras bedömning är det Fortes styrelse som tar beslut om vilka ansökningar som ska beviljas.

För att beviljas finansiering från Forté måste en ansökan möta uppställda krav, hålla hög vetenskaplig kvalitet, vara samhällsrelevant och vara genomförbar. Ansökningar bedöms utifrån de bedömningskriterier som beskrivs nedan. Bedömningen är en helhetsbedömning som väger samman samtliga kriterier och relaterar dessa till utlysningen och dess syfte. Centralt i bedömningen är hur den sökande har motiverat de olika val som gjorts i ansökan.

[Fortes processer för bedömning och beslut »](#)

Bedömningskriterier

Krav

- Forterelevans
Forskningen ska vara relevant i relation till Fortes områden och utlysningens inriktning.
- Köns- och genusperspektiv
Ett köns- och genusperspektiv ska beaktas i forskningen, om tillämpligt.
- Etik
Forskningen ska bedrivas etiskt och eventuell etisk problematik ska hanteras på ett lämpligt sätt.

Vetenskaplig kvalitet

- Syfte, frågeställningar, teorianknytning och bakgrund
Tydlighet och stringens i beskrivning och motivering av forskningens syfte, frågeställningar, teorianknytning och bakgrund, inklusive dess förankring i tidigare forskning.
- Studiedesign, material och metod
Tydlighet och stringens i beskrivning och motivering av forskningens design, empiriska material och metoder för datainsamling och analys, samt lämpligheten av dessa i förhållande till forskningens syfte och frågeställningar.
- Originalitet
Forskningens potential att bidra till forskningsfronten, till exempel genom att utveckla ny kunskap, nya metoder, teorier och/eller data.
- Mång- och/eller tvärvetenskap
Relevansen av en mång- och/eller tvärvetenskaplig ansats för den vetenskapliga kvaliteten, om tillämpligt.

Samhällsrelevans och nyttiggörande

- Relevans för omgivande samhälle
Forskningens betydelse för aktuella samhällsutmaningar samt forskningens bidrag för att hantera dessa.
- Nytta för omgivande samhälle
Forskningens nytta för omgivande samhälle på kort och/eller lång sikt samt hur denna är tänkt att främjas.
- Samverkan med omgivande samhälle
Tydlighet och stringens i beskrivning och motivering av planen för samverkan med de aktörer som berörs av forskningen, om tillämpligt.
- Kommunikation av forskningsresultat
Rimlighet och ändamålsenlighet i planerad kommunikation för samtliga relevanta målgrupper.

Genomförbarhet

- Arbetsplan
Arbetsplanens tydlighet och rimlighet för forskningens genomförande.

- Kompetens
Deltagarnas kompetens och färdigheter i förhållande till behoven för forskningens genomförande.
- Budget och bemanning
Rimlighet i budgeterade kostnader och deltagarnas planerade arbetsinsatser för forskningens genomförande.

Efter beslut

Beslut och yttranden

När beslut har fattats för din ansökan publiceras det på ditt konto i Prisma. Du får ett e-postmeddelande när beslutet publicerats. Sökande får även ta del av det yttrande som beredningsgruppen har skrivit om ansökan. Det återfinns i Prisma på sidan "Ansökningar" under knappen "Visa". Du hittar också yttrandet på sidan "Bidrag".

Bidragsvillkor

För att kunna ta emot bidrag från Forte måste både huvudsökanden och medelsförvaltaren signera de bidragsvillkor som satts upp för utlysningen. Signering sker i Prisma efter att bidragsbeslut har fattats. För denna utlysning gäller Fortes generella bidragsvillkor.

[Fortes generella bidragsvillkor »](#)

Öppen tillgång

Genom att ta emot bidrag från Forte accepterar du som huvudsökande även Fortes riktlinjer för öppen tillgång. Forte täcker inte kostnader för open access-publicering inom ramen för de forskningsbidrag vi beviljar. I de fall sådana kostnader tas upp i ansökan kommer dessa att strykas vid eventuellt bidrag.

[Fortes riktlinjer för publicering med öppen tillgång »](#)

Stöd och hjälp

Forte har sammanställt de vanligast förekommande frågorna och svaren vid ansökan om bidrag. [Frågor och svar om att söka bidrag »](#)

För frågor om innehållet i utlysningen eller hur man fyller i ansökningsformuläret, vänligen kontakta:

Frida Alicedotter Bartonek, forskningssekreterare, frida.alicedotter-bartonek@forte.se

Lidija Kolouh, forskningssekreterare, lidija.kolouh@forte.se

Emilie Löfgren-Jarl, forskningshandläggare, emilie.lofgren-jarl@forte.se

Olle Lundberg, huvudsekreterare, olle.lundberg@forte.se